

КАФЕДРА СТАРОВИННОЇ МУЗИКИ

Клавесин (ознайомчий курс)

Освітній ступінь

Бакалавр

Курс	1
Семестр	1

Спеціальність

Культурологія

Освітня програма

Музична культурологія

Статус

Вибіркова

ECTS	3
Годин	90
Лекції	14
Семінари	14
Самостійна робота	62

Семестровий контроль

залік

Інформація про викладача

ПІБ	Шабалтіна Світлана Марківна професор, заслужений діяч мистецтв України
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?user=U40uqY0AAAAAJ&hl=ru
e-mail	svshabaltina@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Програма розроблена на кафедрі старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та спрямована на подальший розвиток музичних здібностей студентів – культурологів.

«Клавесин (ознайомчий курс)» – необхідна частина їх професійної підготовки. Сучасні зміни концептуальних орієнтирів музичного виховання дозволили вийти на новий рівень комплексної професійної підготовки майбутніх фахівців. Досвід історичного виконавства, отриманий в процесі опанування курсу, розкриває сучасні світові тенденції вивчення та виконавства музики Бароко (твори Й. С. Баха, Г. Ф. Генделя, Д. Скарлатті та ін.). До того ж, історія, теорія і методика гри на клавесині значно розширять професійне видкоколо студента, надасть унікальну можливість ознайомитися із становленням жанрів сюїти, концерту, сонати.

Це сприяє інтегративному процесу навчання, поліпшує міждисциплінарні зв'язки спеціальності (фах) з іншими предметами. В опануванні курсу передбачається спирання на знання, вміння та навички, набуті студентами під час вивчення курсів з історії та теорії музики. Навчальна дисципліна «Клавесин (ознайомчий курс)» також цілком пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Клавесин (індивідуально)», «Генерал-бас», «Історія та теорія клавесинного

мистецтва», «Музична орнаментика» та призначена для студентів кафедри історії та теорії світової культури.

Системне вивчення клавірної виконавської спадщини Ренесансу та Бароко дозволить сучасним культурологам опанувати історичні традиції та актуальні світові тенденції виконавства музики Бароко, а також стилістично грамотно інтерпретувати твори XVI – XVIII ст.

Успішне оволодіння навчальною дисципліною сприяє також підвищенню загально-професійного рівня студентів та розширенню їх інтелектуального рівня і світогляду в цілому.

Мета курсу – ознайомлення студентів з проблемами автентичного виконавства на клавесині в сучасному музичному мистецтві, дослідження впливу старовинного виконавства на подальший історичний розвиток клавірного мистецтва.

Завдання курсу:

1) системно ознайомити студентів з різними виконавськими манерами Ренесансу і Бароко;
2) сформувати навички роботи з клавірними творами епохи Бароко на оригінальних інструментах;

3) підготувати студентів до особливостей сучасної виконавської практики, яка вимагає професійного володіння історичними інструментами.

Об'єкт дисципліни: історичне виконавство в сучасному музичному мистецтві.

Предмет дисципліни: специфіка історичного побутування клавесинного мистецтва (кінець XVI – XVIII ст.).

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Zoom.

Перелік тем

Тема 1. Історія повернення клавесину в музичну практику на початку XX століття. Спроби «удосконалення» інструменту з метою посилення його звучання. Причини повернення до будівництва копій клавесинів, які збереглися в музеях, колекціях тощо.

Тема 2. Клавесини XVI – XVIII ст. Італії, Німеччини, Франції, Англії, фламандські інструменти.

Семинар. Сучасні клавесинні ательє.

Теми 3, 4. **Французька клавесинна школа.** Династія Куперенів (Луї, Франсуа, Арман-Луї). Жанр прелюдій без тактових рисок та проблеми виконання французької музики XVII – XVIII ст. Жанр музичної епітафії.

Семинар. Англійські вірджиналісти: В. Бьорд, Дж. Булл, Дж. Доуленд, Д. Фарнабі. Сильові особливості англійської клавесинної школи.

Тема 5. Італійська клавесинна школа. Токати Дж. Фрескобальді, А. Майоне, К. Меруло.

Семинар. Іспанська клавесинна музика від А. Кабезона до А. Солера.

Семинар. Різниця між виконавськими уподобаннями Франції та Італії. Балет короля Людовика XIV та танці у клавірній сюїті. Італійська опера.

Тема 6. Клавесинна музика Д. Скарлатті. Порівняння різних виконавських інтерпретацій (А. Штайер, І. Кіпніс, Д. Мороней, Е. Стефаньська).

Семинар. Виникнення жанру сюїти. Сюїти Й. Я. Фробергера, Л. Куперена, Ф. Куперена, Ж.-Ф. Рамо.

Тема 7. “Англійські” та “Французькі” сюїти Й. С. Баха. Порівняння виконавських інтерпретацій (Г. Леонхардт, Т. Коопман).

Семинар. Виконання творів Й. С. Баха на клавесині. Сильові особливості. Проблеми артикуляції, старовинної аплікатури, фразування.

Тема 8. Старовинна темперація.

Семинар. “ДТК” Й. С. Баха.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, дискусія, демонстрація, ілюстрація.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються електронною поштою у вигляді відсканованих нот, статей тощо, а також посилок на аудіо- та відео-записи.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Письмові відповіді на запитання	10
3.	Відвідування лекцій	10
4.	Підсумкова контрольна робота	20
5.	Залік	40
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

«Відмінно» отримує студент, який:

- повною мірою опанував матеріал даного курсу;
- вільно орієнтується в стилістиці національних шкіл доби Бароко;
- добре розуміє специфіку виконання клавесинної музики XVII-XVIII століть;
- знає принципи артикуляції, аплікатури, орнаментики в різних країнах доби Бароко.

«Добре» отримує студент, який:

- опанував матеріал даного курсу на 70%;
- добре орієнтується в стилістиці національних шкіл доби Бароко;
- розуміє специфіку виконання клавесинної музики XVII – XVIII століть.

«Задовільно» отримує студент, який:

- опанував матеріал даного курсу на 50%;
- погано орієнтується в стилістиці національних шкіл доби Бароко, допускається численних помилок;
- погано розуміє специфіку виконання клавесинної музики XVII – XVIII століть.

«Незадовільно» отримує студент, який:

- не опанував навчальний матеріал курсу;
- не орієнтується у специфіці історичного виконавства;
- не може обґрунтувати теоретичні положення курсу.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, круглих столах тощо.